

Regia Marina

	Regia Marina
	
Flaga Królestwa Włoch służąca jako bandera Regia Marina	
Historia	
Państwo	 <u>Włochy</u>
Sformowanie	<u>17 marca 1861</u>
Rozformowanie	<u>12 czerwca 1946</u>
Patron	św. <u>Michał Archanioł</u>
Dowódcy	
Pierwszy	Ammiraglio Hrabia <u>Carlo di Persano</u>
Ostatni	Grande Ammiraglio Księżę <u>Paolo Thaon di Revel</u>
Działania zbrojne	
<u>wojna siedmioletnia</u> , <u>wojna włosko-turecka</u> , <u>I wojna światowa</u> , <u>hiszpańska wojna domowa</u> , <u>II wojna światowa</u>	
Organizacja	
Rodzaj wojsk	<u>marynarka wojenna</u>

Regia Marina (pol. „Królewska Marynarka Wojenna”) – marynarka wojenna Królestwa Włoch, istniejąca w latach 1861–1946.

Historia

Początki

Regia Marina narodziła się 17 marca 1861, razem z proklamacją Królestwa Włoch^[1]. Wywodziła się bezpośrednio z Narodowej Marynarki Włoskiej, powstałej 17 listopada 1860 z połączenia flot wojennych poszczególnych regionów składających się na zjednoczone państwo włoskie, przede wszystkim flot Sardynii (Piemontu) i Królestwa Obojga Sycylii (Neapolu), a w mniejszej części Księstwa Toskanii i Państwa

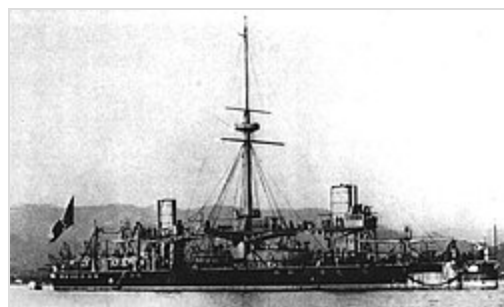
Kościelnego^[2]. Marynarka Sardynii, a następnie Narodowa Marynarka Włoska, brała udział w walkach zjednoczeniowych^[2]. Jako że królestwo przed swym powstaniem składało się z wielu księstw i kilku królestw, marynarka w pierwszej kolejności musiała zintegrować wszystkie floty wojenne, połączyć dowództwa, ustalić flotyllę i dywizjony itp. Marynarka w 1861 roku, po redukcji starych jednostek, miała 97 okrętów o tonażu 112.726 ton^[3].

Stopnie wojskowe, umundurowanie i regulaminy wzorowano na marynarce piemonckiej, natomiast zasady operacyjne przejęto z marynarki neapolitańskiej, bo miały opinię lepszych^[3]. 6 listopada 1881 z połączenia istniejących wcześniej szkół morskich w Genui (piemonckiej) i Neapolu powołano narodową akademię marynarki w Livorno^[4]. Powstanie marynarki włoskiej zbiegło się w czasie z rewolucją techniczną w budowie okrętów, spowodowaną pojawieniem się pancerza i udoskonalaniem napędu mechanicznego. Pomimo częstych zmian ministrów marynarki (m.in. admirał Carlo di Persano w okresie 3 marca – 8 grudnia 1862), marynarka zamówiła szereg będących wówczas nowością okrętów pancernych, głównie w stoczniach zagranicznych (włoskie stocznie nie miały jeszcze wówczas odpowiedniego potencjału i doświadczenia)^[2].

Podczas wojny z Austrią w 1866 roku marynarka włoska dysponowała już 12 okrętami pancernymi różnej jakości i 11 dalszymi w różnych stadiach budowy^[2]. Wśród nich znajdował się awangardowy wieżowy taranowiec pancerny „Affondatore”. Mimo to, flota włoska pod dowództwem admirała Carlo di Persano poniosła porażkę w walce ze słabszą pod względem liczebnym i technicznym, lecz lepiej dowodzoną marynarką austriacką 20 lipca 1866 w bitwie pod Lissą, w której Włosi utracili tylko dwa okręty pancerne^[2].

Po bitwie pod Lissą marynarka włoska przeżyła kilkuletni okres regresu, wiążący się z rozczarowaniem społecznym porażką i znacznym zmniejszeniem jej budżetu. We wrześniu 1870 z trudem zdołano wyekwipować eskadrę 10 okrętów pancernych do ataku na Civitavecchia, należące do Państwa Kościelnego^[2]. Dopiero w latach 70. XIX wieku sytuacja zaczęła się stopniowo poprawiać za czasów ministrów marynarki kontradmirała Augusto Riboty (1871–1873) i kontradmirała Simone de Saint Bon (1873–1876)^[2]. Ponieważ Włochy nie mogły pozwolić sobie finansowo na budowę licznej floty, postawiono na jakość okrętów, projektowanych i budowanych głównie w kraju. Nowe projekty utalentowanych konstruktorów Benedetto Brina, a później Vittorio Cunibertiego, wywoływały duże zainteresowanie w kręgach morskich na świecie, w tym w dominującej w dziedzinie konstrukcji okrętów Wielkiej Brytanii. Polityka ta doprowadziła do przejściowego zajęcia przez marynarkę włoską pod koniec XIX wieku trzeciego miejsca pod względem siły na świecie, po Wielkiej Brytanii i Francji^[2].

W latach 1880–1882 weszły do służby dwa silne pancerniki wieżowe projektu Brina: „Caio Duilio” i „Enrico Dandolo”, uzbrojone w działa największego kalibru na świecie (450 mm), a w połowie lat 80. – dwa wówczas najszybsze, chociaż słabo opancerzone pancerniki „Italia” i „Lepanto”, uważane za jedne z przodków krążowników liniowych^[5]. W kolejnych latach budowano dalsze pancerniki i krążowniki, w tym najliczniejszą na świecie serię krążowników pancernych typu Garibaldi, które odniosły pewien sukces komercyjny na świecie. Cuniberti był jednym z twórców idei dużego pancernika uzbrojonego w liczne działa jednego kalibru, która doprowadziła na świecie do powstania brytyjskiego przełomowego HMS „Dreadnought” i klasy drednotów^[2]. Rozwijano też, zgodnie z tendencjami światowymi, okręty torpedowe, w tym niszczyciele, aczkolwiek początkowo we współpracy z firmami zagranicznymi. W 1897 zaczęto stosować łączność radiową,

Pancernik „Caio Duilio” z 1880

której wprowadzanie nadzorował sam Guglielmo Marconi. W 1907 powołano Centralny Sztab Morski^[6]. W tym okresie okręty dla marynarki włoskiej zaczęto budować już tylko w stocznich krajowych^[6]. Bardzo wcześnie, już w 1909 r., powołano lotnictwo marynarki (*Regia Aeronautica di Navale*). Podobnie, jak w przypadku innych mocarstw europejskich, praktycznie od początku okręty włoskie stacjonowały także w Chinach i Ameryce Południowej w celu zabezpieczania włoskich interesów. Marynarze włoscy brali udział m.in. w interwencji europejskiej podczas powstania bokserów^[7].

Marynarka włoska została użyta na dużą skalę podczas wojny z Turcją od 29 września 1911 do października 1912 roku. Przede wszystkim osłaniała wówczas transport i desant wojska w Libii, ostrzeliwując tam w październiku cele lądowe, ponadto brała udział w akcjach bojowych na Morzu Jońskim, Morzu Czerwonym, u wybrzeży Syrii i w Dardanelach oraz w zajęciu Dodekanazu^[6]. W nocy na 19 lipca 1912 r. pięć torpedowców włoskich pod dowództwem komandora Enrico Millo weszło do cieśniny Dardanele zamierzając dokonać ataku torpedowego na kotwiczące tam główne siły tureckie; śmiały rajd nie osiągnął celu, lecz mimo to wywarł duże wrażenie propagandowe we Włoszech^[8].

I wojna światowa

Flota włoska początkowo była przewidywana do walki z Francją, w składzie Trójpzymierza, lecz po wybuchu I wojny światowej Włochy pozostały neutralne, a ostatecznie wystąpiły 23 maja 1915 przeciw Austro-Węgrom, które zajmowały włoskie terytoria. Dowódcą floty włoskiej podczas wojny był Luigi di Savoia, książę Abruzji^[9]. W dziedzinie pancerników, Włochy wybudowały przed wojną 6 drednotów („Dante Alighieri”; „Giulio Cesare”, „Conte di Cavour” i „Leonardo da Vinci” typu *Cavour*; „Andrea Doria” i „Caio Duilio” typu *Doria*) oraz posiadały 4 względnie nowe przeddrednoty typu *Regina Elena*, 2 starsze typu *Regina Margherita* i kilka dalszych przestarzałych okrętów tej klasy^[a]. Włochy posiadały niewielką przewagę ilościową nad flotą austro-węgierską w większości klas okrętów, z wyjątkiem nowoczesnych lekkich krążowników (których miały jedynie 3), co okazało się słabością w świetle charakteru działań przyszłej wojny na Adriatyku, skupionych na siłach lekkich^[9]. Częściowo kompensowano ten ostatni brak budową dużych niszczycieli, silnie uzbrojonych w działa kalibru 152 mm, które to uzbrojenie jednak okazało się niepraktyczne^[9]. Z większych okrętów, marynarka włoska posiadała też 10 krążowników pancernych, w większości przestarzałych oraz kilkanaście starych krążowników pancernopokładowych^[9]. Pancerniki włoskie nie brały jednak udziału w poważniejszych akcjach podczas wojny, co było głównie spowodowane brakiem aktywnych działań dużych okrętów Austro-Węgier^[10]. Od używania dużych okrętów odstraszały ponadto Włochów austro-węgierskie i niemieckie okręty podwodne, które wkrótce po przystąpieniu Włoch do wojny zatopiły w lipcu 1915 dwa krążowniki pancerne.

Bezpośrednio po wypowiedzeniu wojny, włoska marynarka okazała się niezdolna, aby zapobiec bombardowaniu wybrzeży Włoch przez okręty austro-węgierskie 24 maja 1915, lecz akcje tego typu nie zostały już powtórzone^[6]. Największą aktywność podczas wojny wykazywały włoskie okręty podwodne oraz siły lekkie w postaci niszczycieli, torpedowców i kutrów torpedowych i patrolowych. Przede wszystkim też okręty tych klas budowano w toku wojny, mimo braków materiałowych. Do większych starć dochodziło zwłaszcza wokół utrzymywanej głównie przez sprzymierzonych Brytyjczyków blokady cieśniny Otranto, utrudniającej wyjście z Adriatyku okrętów austro-węgierskich. Największe sukcesy marynarka włoska osiągnęła na polu rozwoju i wykorzystania nowej klasy kutrów torpedowych, oznaczanych MAS. Podczas wojny zbudowano ich 299, dalsze 50 uzyskano ze Stanów Zjednoczonych^[6]. Kutry MAS odniosły największy sukces marynarki włoskiej, topiąc austro-węgierski pancernik SMS „Szent István” 10 czerwca 1918, a wcześniej zatopiły

pancernik przybrzeżny „Wien”^[11]. Włosi rozpoczęli też pionierskie prace nad rozwojem morskich sił specjalnych – włoscy płetwonurkowie bojowi zatopili pod koniec wojny pancernik SMS „Viribus Unitis” w bazie w Poli^[12]. Innym rodzajem sił intensywnie wykorzystywanych i rozbudowywanych podczas wojny były monitory i pływające baterie, wspomagające wojska walczące na froncie lądowym^[6]. W 1916 zawieszono natomiast budowę rozpoczętych w latach 1914-15 czterech nowych pancerników – superdrednotów typu *Francesco Caracciolo*, z których dokończenia zrezygnowano już po wojnie^[13].

Regia Marina poniosła podczas wojny stosunkowo znaczne straty, tracąc trzy pancerniki; z tego dwa w swoich bazach, na skutek wybuchów amunicji, będących prawdopodobnie efektem austriackiego sabotażu (przeddrednot „Benedetto Brin” w Brindisi 27 września 1915 i drednot „Leonardo da Vinci” w Tarencie 2 sierpnia 1916) oraz jeden na niemieckich minach (przeddrednot „Regina Margherita” 11 grudnia 1916)^[14]. Z większych okrętów, utracono ponadto dwa wspomniane krążowniki pancerne „Amalfi” (7 lipca 1915) i „Giuseppe Garibaldi” (18 lipca 1915), 2 małe krążowniki^[b], 8 niszczycieli, 6 torpedowców, 12 okrętów podwodnych i 12 mniejszych okrętów artyleryjskich oraz 267 samolotów lotnictwa morskiego i 7 sterowców^[6].

Symbolicznym sukcesem Marynarki Królewskiej było czasowe przejęcie okrętów austro-węgierskich pod sam koniec wojny, na skutek zajęcia 5 listopada 1918 bazy w Poli, aczkolwiek później podlegały one podziałowi między zwycięskie państwa, dokonanemu w styczniu 1920^[12]. W ramach reparacji wojennych do włoskiej marynarki wcielono 2 austriackie i 3 niemieckie krążowniki lekkie, 7 austriackich i 3 niemieckie niszczyciele oraz okręty pomocnicze^{[12][15]}. Część innych okrętów floty austro-węgierskiej, w tym pancerniki i okręty podwodne, przyznana Włochom, została tam złomowana^[12]. Po wojnie, marynarka włoska miała łączny tonaż ok. 450.000 t^[6].

Po I wojnie światowej

Po wojnie znowu potencjalnym przeciwnikiem Włoch stała się Francja, której interesy ścierały się z Włochami w Afryce północnej, zwłaszcza w świetle mocarstwowej i kolonialnej polityki Benita Mussoliniego. Regia Marina zaczęła dążyć do osiągnięcia stanu równowagi z większą od niej flotą francuską (*Marine nationale*), mimo że Francuzi oprócz sił na Morzu Śródziemnym musieli utrzymywać także siły na Atlantyku^[16]. Dążenia te zostały usankcjonowane przyznaniem obu flotom takiego samego docelowego limitu wyporności pancerników (175.000 ton standardowych) i lotniskowców przez traktat waszyngtoński, na międzynarodowej konferencji rozbrojeniowej w Waszyngtonie w 1922 r. Pomimo wprowadzenia ogólnego zakazu budowy nowych pancerników, Francji i Włochom zezwolono zbudować po dwie jednostki na wymianę starych okrętów^[17], z czego jednak nie skorzystały przez najbliższe 10 lat z powodu powojennych trudności finansowych. W praktyce limit 60.000 ts dotyczący lotniskowców okazał się bez znaczenia, gdyż Włochy nie zdecydowały się w okresie międzywojennym na budowę okrętów tej klasy, posiadając dogodne rozmieszczenie baz lotniczych na lądzie, a Francuzi zbudowali tylko jeden.

Wobec zakazu budowy pancerników, ciężar wyścigu zbrojeń na świecie przeniósł się na krążowniki, których Włosi zbudowali stosunkowo dużą liczbę. Pomiędzy 1925 a 1933 rokiem rozpoczęto budowę 12 krążowników lekkich i 7 okrętów nowej klasy krążowników ciężkich^[18] (Francja odpowiednio 11 i 7). W kwestiach niszczycieli i okrętów podwodnych natomiast przodowała Francja^[16]. Oba państwa nie ratyfikowały części III traktatu londyńskiego z 1930 roku, nakładającej ograniczenia na liczbę krążowników i niszczycieli, mimo to, 1 marca 1931 zdecydowały się zawrzeć między sobą układ rzymski, zgodnie z którym zaprzestały budowy dalszych krążowników ciężkich^[19]. Włoskie krążowniki lekkie ogólnie były znane jako typy *Condottieri*

(kondotierzy), od swoich nazw. Pierwsze dwie serie typów *Condottieri* (*di Giussano* i *Cadorna*), nie były jednak udane. W założeniu miały zwalczać francuskie wielkie niszczyciele, lecz wielkie prędkości rozwijane przez nie na próbach, nie były osiągalne w normalnej eksploatacji, natomiast były one słabo opancerzone i zbyt lekko zbudowane^[20]. Kolejne serie oferowały stopniowo lepsze i bardziej zrównoważone charakterystyki, aż do piątej serii (*Duca degli Abruzzi*), stanowiącej udane, dobrze uzbrojone i opancerzone okręty^[21]. Tuż przed II wojną światową powrócono do koncepcji małych, szybkich i praktycznie nieopancerzonych krążowników mających zwalczać niszczyciele, rozpoczynając budowę licznego typu *Capitani Romani*, lecz tylko trzy okręty weszły do służby podczas wojny^[22]. W dziedzinie krążowników ciężkich, oprócz trzech słabo opancerzonych, lecz szybkich jednostek typów *Trento* i *Bolzano*, zbudowano cztery silnie opancerzone okręty typu *Zara*, będące jednymi z najbardziej udanych krążowników ciężkich na świecie, w udany sposób łączących siłę ofensywną i opancerzenie^[21].

W latach 30. Włosi powrócili do rozwijania klasy pancerników, wraz z powrotem do ich budowy na świecie. Po przystąpieniu przez Francję do budowy nowych pancerników typu *Dunkerque*, w latach 1933-1940 poddano bezprecedensowej całkowitej rekonstrukcji cztery przestarzałe drednoty typów *Conte di Cavour* i *Caio Duilio*. W efekcie powstały praktycznie nowe okręty, szybsze, lepiej uzbrojone (działa 320 mm w miejsce 305 mm) i nieco lepiej chronione przed pociskami i torpedami^[23]. Zwiększyło to ich możliwości bojowe, chociaż siłą ognia i opancerzeniem nadal znacznie ustępowały brytyjskim superdrednotom z I wojny światowej, stanowiącym trzon Floty Śródziemnomorskiej (uzbrojonym w działa 381 mm), przewyższając je tylko szybkością^[23]. Oprócz tego, Włosi podjęli budowę czterech nowoczesnych pancerników typu *Littorio* (nazywane też typem *Vittorio Veneto*), z których dwa weszły do służby na początku 1940 roku, a trzeci w 1942. Pomimo pewnych wad, były to szybkie, silnie uzbrojone i niezłe opancerzone okręty^[24], porównywalne z najlepszymi pancernikami tego okresu na świecie.

W zakresie niszczycieli, Włosi budowali w okresie międzywojennym jednostki średniej wielkości, z wyjątkiem serii 12 dużych niszczycieli typu *Navigatori* i 3 typu *Leone*. Pogoń za osiąganiem dużych prędkości przynosiła w kolejnych typach, budowanych zwykle po 4 jednostki, jedynie ograniczone rezultaty^[25]. Kulminację poszukiwań właściwego niszczyciela stanowił budowany tuż przed wojną i podczas niej najliczniejszy typ niszczycieli marynarki włoskiej *Soldati*^[25]. Specyfiką floty włoskiej wśród marynarek światowych była budowa od drugiej połowy lat 30. dużej liczby nowoczesnych torpedowców (typu *Spica* i pochodnych), która to klasa okrętów była już rzadko budowana na świecie. Flota włoska przewidywała użycie torpedowców jako tańszych od niszczycieli okrętów eskortowych, wystarczających na Morze Śródziemne^[26]. Okręty te wyewoluowały w toku swojego rozwoju w odpowiedniki niszczycieli eskortowych (typy *Orsa* i *Ciclone*)^[26]. W chwili przystąpienia do wojny w czerwcu 1940 w służbie znajdowało się 57 niszczycieli i 67 torpedowców^[21].

Włochy w okresie międzywojennym zbudowały bardzo liczną flotę okrętów podwodnych (drugą wówczas co do wielkości po ZSRR) – w czerwcu 1940 w służbie było ich 115^[21], należących do wielu typów. Wiele z nich jednak ustępowało walorami taktycznymi jednostkom zagranicznym^[21]. Budowano też miniaturowe okręty podwodne.

W hiszpańskiej wojnie domowej brała udział 58 flota, która jako członek *Corpo Truppe Volontarie* (włoskich sił ekspedycyjnych wspomagających narodowców gen. Franco) została sformowana w Legion Sottomani, który wziął udział w operacji Ursula.

II wojna światowa

Tę sekcję należy dopracować:

od 2025-11 → poprawić styl – powinien być encyklopedyczny, przereklamować, napisać z sensem weryfikowalne informacje.

Po wyeliminowaniu niedoskonałości należy usunąć szablon {{Dopracować}} z tej sekcji.

Regia Marina brała udział w akcjach przeciw konwojom Royal Navy, gdzie odniosła pewne sukcesy (zatopienie 100 statków i okrętów na tej drodze — częściowo we współdziałaniu z Niemcami).

Na początku wojny wiele z okrętów zostało zniszczonych lub uszkodzonych podczas ataku na Tarent, który posłużył za przykład Japończykom podczas ataku na Pearl Harbor. Po tym niepowodzeniu wielki admirał ks. Paolo Thaon di Revel i Angelo Iachino uzgodnili nową strategię walk. Radary miały wyszukiwać okręty wroga, a flotyllę szybko podpływać i niszczyć jednostki nieprzyjaciela.

Mimo to doszło do kilku dużych bitew (np. Matapan, Syrta). Bitwy te wykazały, że Regia Marina jest w stanie odnosić sukcesy wyłącznie przy dużej przewadze własnej (Syrta) lub wsparciu Niemców (bitwy konwojowe w okolicach Malty). W innej sytuacji zwyciężali alianci.

Włosi operowali także na Morzu Czerwonym (z baz w Erytrei), na którym ich jednostki przeszkadzały w transporcie przez Kanał Sueski i atakowały samotne statki wroga. Prowadziły również blokadę Malty.

Revel postanowił wysłać kilka okrętów na Atlantyk, gdzie tonaż zatopionych przez nie okrętów wyniósł 593 864 t, a straty w ludziach wynosiły 106 zabitych marynarzy. Okręty królewskie walczyły również na Pacyfiku (z baz w Kobe i Misawa), gdzie okręty Conte Verde, Cagni, Lepanto, Carlotto i Cappellini wzięły udział w walkach o Filipiny i Nową Gwineę. W czerwcu 1942 Włosi wysłali drogą lądową cztery kutry torpedowe MAS na jezioro Ładoga, gdzie działały od lipca do października, atakując radzieckie transporty dostarczające zaopatrzenie do oblężonego Leningradu (topiąc jedną kanonierkę i transportowiec)^[27].

Włoskie okręty wojenne w czasie II wojny światowej:

- Pancerniki:
 - typ *Cavour*: „Conte di Cavour”, „Giulio Cesare” (zmodernizowane pancerniki z I wojny światowej)
 - typ *Andrea Doria*: „Andrea Doria”, „Caio Duilio” (zmodernizowane pancerniki z I wojny światowej)
 - typ *Vittorio Veneto*: „Littorio”/„Italia”, „Vittorio Veneto”, „Roma”, „Impero”
- Ciężkie krążowniki
 - typ *Trento*: „Trento”, „Trieste”, „Bolzano”
 - typ *Zara*: „Zara”, „Fiume”, „Pola”, „Gorizia”
 - typ *San Giorgio*: „San Giorgio”
- Lekkie krążowniki
 - typ *Condottieri*
 - typ *Di Giussan*: „Alberto di Giussano”, „Alberico da Barbiano”, „Bartolomeo Colleoni”,

1942 – największy zasięg panowania Regia Marina

„Giovanni delle Bande Nere”

- typ *Cadorna*: „Luigi Cadorna”, „Armando Diaz”
- typ *Duca d'Aosta*: „Emanuele Filiberto Duca d'Aosta”, „Eugenio di Savoia”
- typ *Duca degli Abruzzi*: „Luigi Savoia Duca degli Abruzzi”, „Giuseppe Garibaldi”
- typ *Raimondo Montecuccoli*: „Raimondo Montecuccoli”, „Muzio Attendolo”
- typ *Capitani Romani*: „Attilio Regolo”, „Giulio Germanico”, „Pompeo Magno”, „Scipione Africano”, „Ulpio Traiano”
- typ *Taranto*: „Taranto”, „Bari”
- Niszczyciele:
 - typ *Leone*: 3 okręty – 2283 t, „Leone”, „Pantera”, „Tigre”
 - typ *Navigatori*: 12 okrętów – 2010 t, „Alvise da Mosto”, „Antonio da Noli”, „Antonio Pigafetta”, „Antoniotto Usodimare”, „Emmanuele Pesagno”, „Giovanni da Verazzano”, „Lanceloto Malocello”, „Leone Pancaldo”, „Luca Tarigo”, „Nicoloso da Recco”, „Nicolo Zeno”, „Ugolino Vivaldi”
 - typ *Oriani or Poeti*: 4 okręty – 1950 t, „Vittorio Alfieri”, „Giosué Carducci”, „Vincenzo Gioberti”, „Alfredo Oriani”
 - typ *Soldati*: 12 okrętów podzielonych na dwie podklasy pierwszą (Camicia Nera) i drugą – 1620 t, „Alpino”, „Artigliere”, „Ascari”, „Aviere”, „Bersagliere”, „Carabiniere”, „Corazziere”, „Fuciliere”, „Geniere”, „Granatiere”, „Lanciere”
 - typ *Maestrale*: 4 okręty – 1449 t, „Grecale”, „Libeccio”, „Maestrale”, „Scirocco”
 - typ *Dardo*: 4 okręty – 1450 t, „Dardo”, „Freccia”, „Saetta”, „Strale”
 - typ *Mirabello*: 2 okręty – 1383 t, „Carlo Mirabello”, „Augusto Riboti”
 - typ *Folgore*: 4 okręty – 1220 t, „Baleno”, „Folgore”, „Fulmine”, „Lampo”
 - typ *Borea (Turbine)* 8 okrętów – 1092 t, „Aquilone”, „Borea”, „Espero”, „Euro”, „Nembo”, „Ostro”, „Turbine”, „Zeffiro”
 - typ *Sauro*: 4 okręty – 1058 t, „Cesare Battisti”, „Daniele Manin”, „Francesco Nullo”, „Nasario Sauro”
 - typ *Sella*: 2 okręty – 935 t, „Quintino Sella”, „Francesco Crispi”
- Krążowniki pomocnicze:
 - typ *Ramb*: 4 okręty – 3667 t, „Ramb I”, „Ramb II”, „Ramb III”, „Ramb IV”.

Likwidacja

Rozformowanie jednostki nastąpiło razem z referendum konstytucyjnym z 2 czerwca 1946, kiedy to większością 54,3% społeczeństwo włoskie zadecydowało o zmianie ustroju. Jej okręty, dowódcy i sztab przeszli do Marina Militare.

Uwagi

- a. W chwili wybuchu wojny, trzy przestarzałe pancerniki były używane w tym charakterze w Siłach Morskich Wenecji, kilka dalszych służyło jako okręty obrony wybrzeża lub hulki (S. A. Bałakin, *WMS Italii i Awstro-Wiengrii 1914-1918 gg.*, Morska Kolecja nr 4/1997)
- b. Krążownik pancernopokładowy „Etruria” i krążownik torpedowy „Partenope” - *Conway's... 1906-1921*.

Przypisy

1. Nascita della Regia Marina (<https://www.marina.difesa.it/cosa-facciamo/per-la-cultura/musei/palazzo-marina/Pagine/Nascita della Regia Marina.aspx>). [w:] *Palazzo Marina* [on-line]. marina.difesa.it. [dostęp 2021-11-22]. (wl.).
2. R. Gardiner i in., *Conway's... 1860-1905*, s. 334-336
3. Ciro Paoletti, *A military history of Italy*, Westport Conn.: Praeger Security International, 2008, s. 115, ISBN 978-0-275-98505-9, OCLC 191805605 (<https://search.worldcat.org/title/191805605>).
4. *Benvenuto in Accademia Navale* (http://web.archive.org/web/20161028234341/http://www.marina.difesa.it/formazione-in-marina/accademia_navale/benvenuto_accademia/Pagine/default.aspx) – strona oficjalna Marynarki Włoch [dostęp 10-9-2011]
5. R. Gardiner i in., *Conway's... 1860-1905*, s. 340-341
6. R. Gardiner (red.), *Conway's... 1906-1921*, s. 252-254
7. C. Paoletti, *op.cit.*, s.126-128
8. Marcin Gubała. *Sławetny rajd komandora Millo*. "Morze" nr 6/2017, s.59-61.
9. S. A. Bałakin: *WMS Italii i Awstro-Wiengrii 1914-1918 gg.*, Morskaja Kollekcja nr 4/1997, (ros.)
10. Tadeusz Klimczyk, *Włoskie pancerniki typu Vittorio Emanuele*, w: *Morza, Statki i Okręty* nr 3/2005, s. 53.
11. Harald Fock, *Fast Fighting Boats 1870-1945*, Maryland, 1978, ISBN 0-87021-820-4, s.48
12. Robert Rochowicz, *Losy okrętów floty Austro-Węgier po 30 października 1918 roku* w: *Morza, Statki i Okręty*, nr 4-5/2003, s. 43-46.
13. R. Gardiner (red.), *Conway's... 1906-1921*, s. 260
14. T. Klimczyk, *Pancerniki*, s. 132, 135-136.
15. R. Gardiner (red.), *Conway's... 1906-1921*, s. 254, 264-265, 267, 271 (liczba okrętów austro-węgierskich na s. 254 jest błędna w świetle informacji na dalszych stronach)
16. R. Chesneau (red.), *Conway's... 1922-1946*, s.280-283
17. Artur Więckowski, *Rzeź pancerników* w: *Morza, Statki i Okręty* nr 1/2002, ss.45-47
18. A.W.Daszjan, *Korabli Wtoroj mirowoj wojny. WMS Italii*, Morskaja Kollekcja nr 8/2003
19. Andrzej Jaskuła, *Algérie - jeden z najlepszych „krążowników waszyngtońskich”* w: *Morza, Statki i Okręty* nr 1/1996, s.34
20. R. Chesneau (red.), *Conway's... 1922-1946*, s.293-296
21. Michał Kopacz, *Siły przeciwników* w: *Morze, Statki i Okręty* nr specjalny 6 (1/2011), s.4
22. R. Chesneau (red.), *Conway's... 1922-1946*, s.297
23. T. Klimczyk, *pancerniki*, s.157
24. W.H. Garzke, R.O. Dulin, *Battleships. Axis and Neutral Battleships of World War II*, Annapolis 1985, s.425-226
25. R. Chesneau (red.), *Conway's... 1922-1946*, s.298-301
26. R. Chesneau (red.), *Conway's... 1922-1946*, s.302-303
27. Andreas Burdel, *Włoskie kutry torpedowe typu MAS na jeziorze Ładoga*, w: *Okręty Wojenne* nr 55 (5/2002), s. 42-44

Bibliografia

- Robert Gardiner, Roger Chesneau, Eugène Kolesnik (red.): *Conway's All the World's Fighting Ships, 1860-1905*, Conway Maritime Press, Londyn, 1979, ISBN 0-85177-133-5

- Robert Gardiner (red.): *Conway's All the World's Fighting Ships: 1906-1921*. Annapolis: US Naval Institute Press, 1985, ISBN 0-87021-907-3
 - Roger Chesneau (red.), *Conway's All the World's Fighting Ships 1922-1946*, Londyn 1992, ISBN 0-85177-146-7
 - Tadeusz Klimczyk, *Pancerniki*, Warszawa 2002, ISBN 83-86776-66-8
-

Źródło: „https://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Regia_Marina&oldid=78188097”